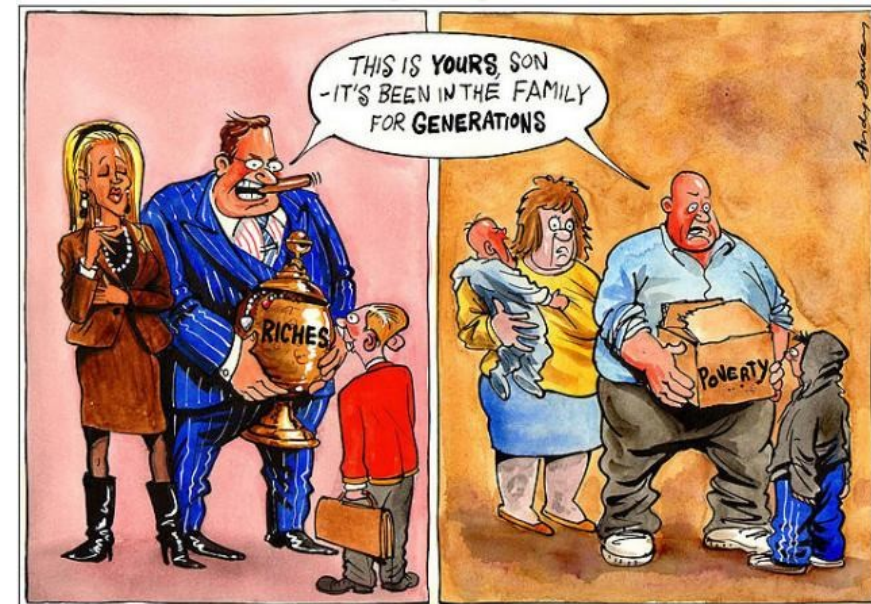

Proč evaluace a vzdělávání?

- 1) Jedno z nejčastějších propojení sociálněvědního výzkumu s praxí vzdělávání
- 2) Jedna z typických zakázek sociologa/socioložky v praxi
- 3) Velmi široké a rozmanité téma s přesahy do ostatních oblastí
- 4) Silná potřeba evaluace ve vzdělávacích politikách
- 5) Rozsáhlá návaznost na sociologickou teorii

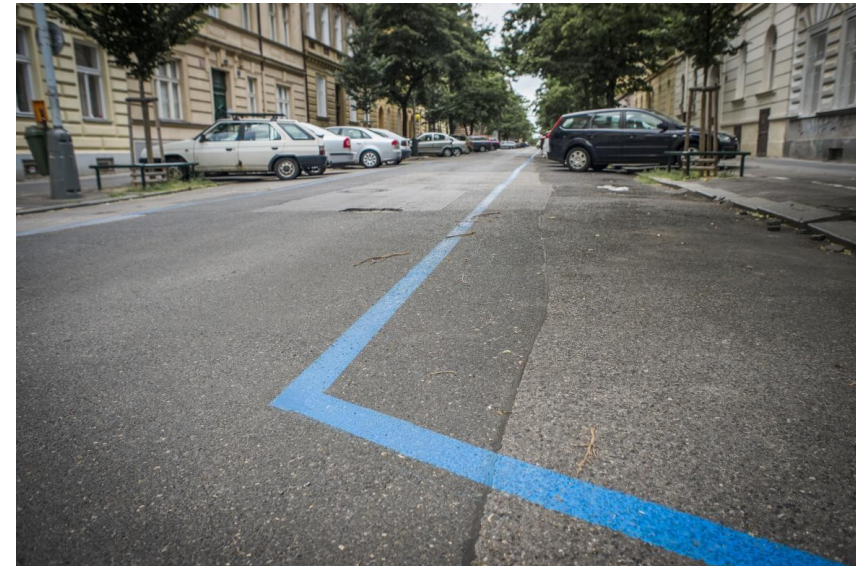
Co je evaluační výzkum?

Protimluv? Věda/hodnocení?

Může být součástí výzkumu snaha zhodnotit něco?
Není zaujetí hodnotícího postoje zdrojem zkreslení?

Kočkopes? Věda/praxe?

Nevstupují do výzkumu příliš politické tlaky?
Nejde jen o úřednickou objednávku, aby se vykazaly výsledky?

Co je evaluační výzkum?

Evaluační výzkum:

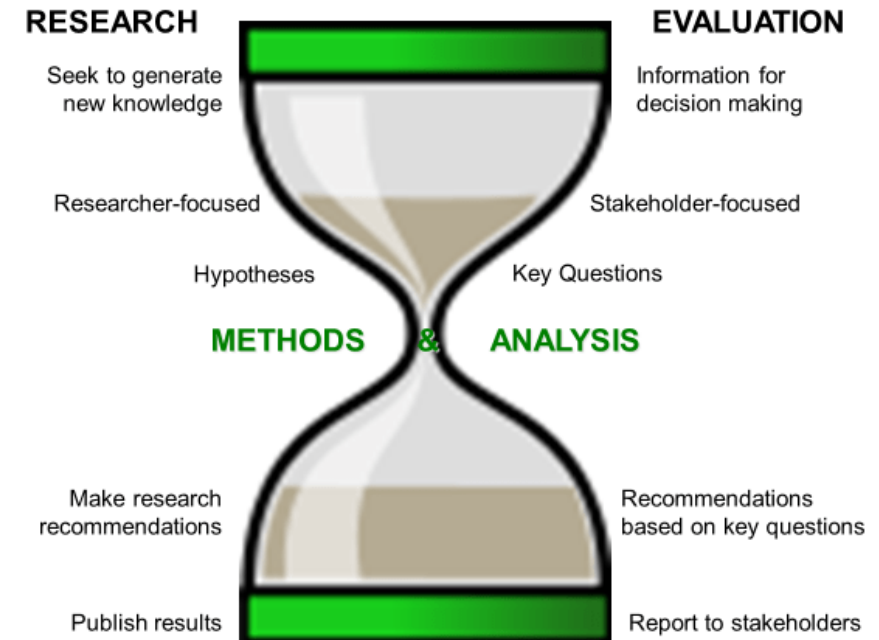
V nejobecnějším slova smyslu zpětná vazba – každý systém potřebuje zpětnou vazbu

Výzkum:

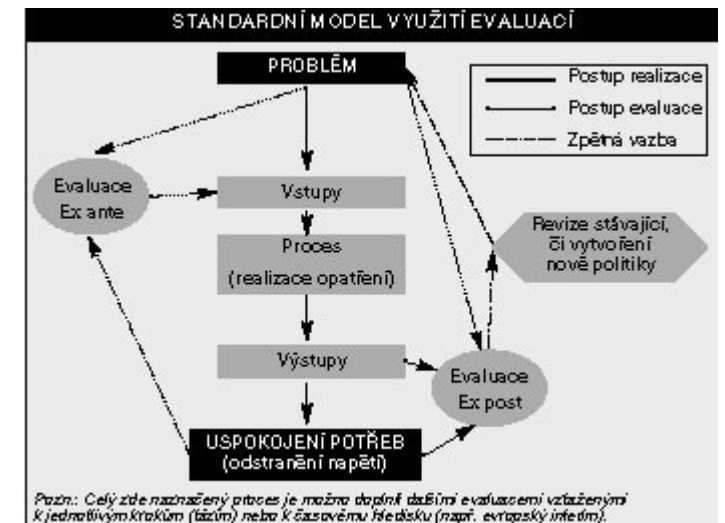
Systematičnost, empirie, teoretická ukotvenost

Z toho vyplývá:

Důraz na kauzalitu (prokazování efektu)
Důraz na praxi a užitečnost (pragmatický)
Političnost (někomu se výsledky hodí, někomu ne)

Source: John LaVelle

1 ÚVOD

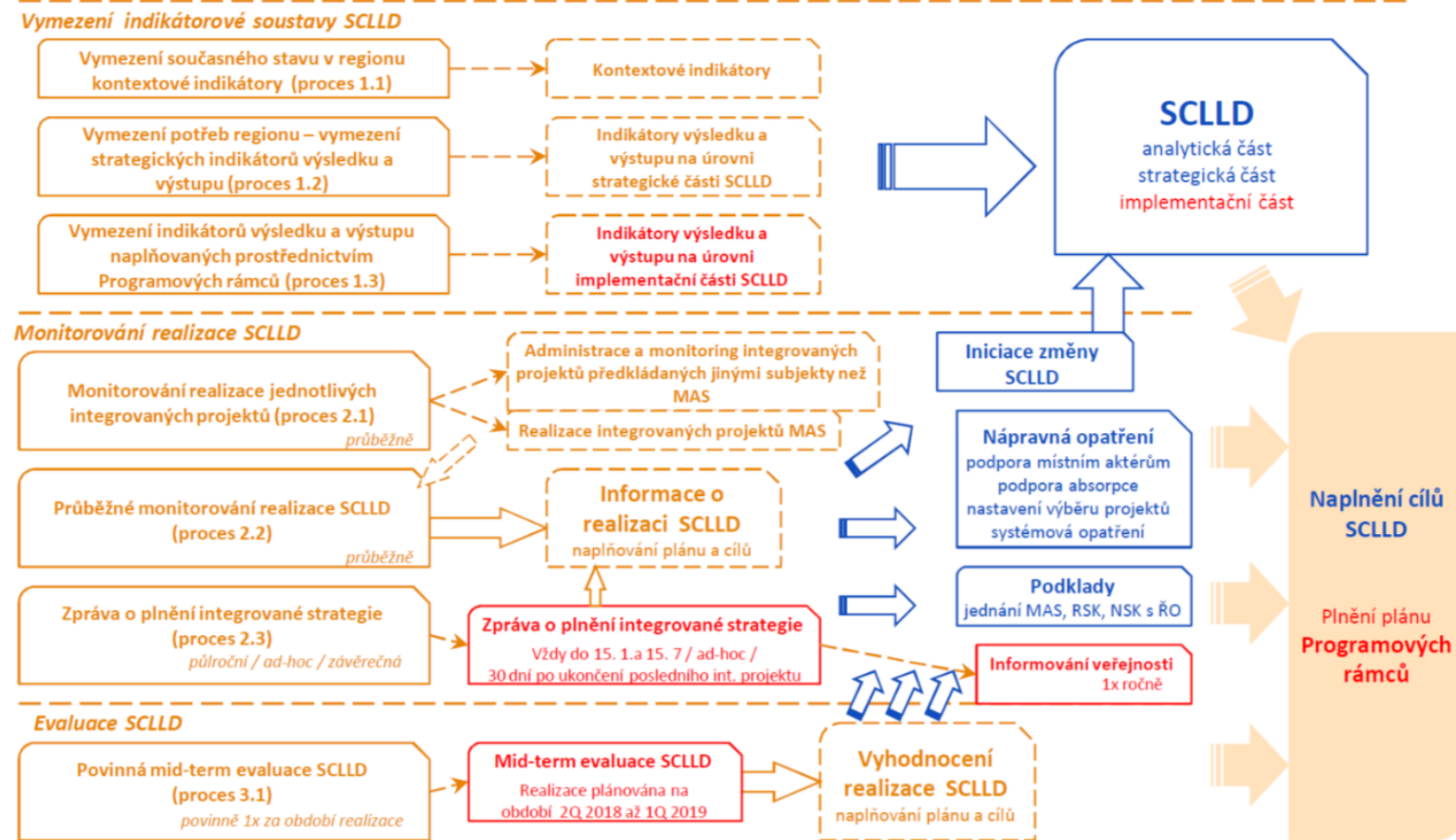
Metodika evaluace a monitoringu strategie MAS (dále též jen „Metodika“) se zaměřuje na nastavení procesů monitoringu a evaluace strategií komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD) v programovém období 2014 – 2020.

Metodika vychází z požadavků relevantních metodických pokynů, které dále rozpracovává s cílem specifikovat procesy a aktivity nezbytné pro zajištění efektivního monitorování a evaluace SCLLD.

Příklad úředního pojetí

Metodika evaluace a monitoringu strategie MAS

Schéma procesů monitorování a evaluace SCLLD ve vazbě na řízení (v souladu se strukturou této metodiky)

Pozn.: červeně jsou označeny závazné výstupy dle MPIN

Obrázek 2 - Schéma procesů monitorování a evaluace SCLLD

http://www.mas-dolnobrezansko.cz/assets/File.ashx?id_org=500102&id_dokumenty=1209

Evaluaci nabízí také agentury

focus
Marketing & Social Research

Produkty a řešení | Profil společnosti | Z našich výzkumů | Reference | Kariéra | Kontakty

GDPR | FAQ

FOCUS / Interní výzkumy v organizacích / Evaluační výzkumy

Interní výzkumy v organizacích

Zjistěte loajalitu vašich zaměstnanců

Analýza volebních okrsků

Nastavte si správný benefiční systém

Výzkum komunálních problémů a politiky

Hodnocení činnosti úřadů a institucí

Zjistěte Váš index sociální odpovědnosti

Vzdělávejte zaměstnance systematicky

Evaluační výzkumy

Zabraňte konfliktům na pracovišti

Evaluační výzkumy

Evaluační výzkum, zaměřený na analýzu naplňování programových cílů různých sociálních a jiných intervenčních programů, je nástroj, který je vhodný pro měření efektivity nakládání s veřejnými finančními prostředky.

Zadavatelé, kteří evaluační výzkum využívají, hledají odpovědi například na otázky:

- Jsou potřeby cílové skupiny v souladu s programovými cíli projektu?
- Dosahuje program žádaných efektů? Plní svůj účel?
- Jsou programové efekty dosahovány s rozumnými náklady?

V oblasti evaluačních výzkumů nabízíme následující typy výzkumných nástrojů:

- Celorepublikové výzkumy reprezentativní na laickou nebo odbornou veřejnost
- Výzkumy ve vybraných regionech či cílových skupinách
- Trackingové výzkumy a studie

Máte dotaz? Zeptejte se.

Vaše jméno | Váš e-mail

Předmět

Text zprávy

CO DĚLÁME

rádi vám pomůžeme v následujících oblastech

01 / ANALYTICKÉ A EXPERTNÍ STUDIE	02 / VEDENÍ, INTERPRETACE VÝZKUMŮ	03 / EVALUACE	04 / KONZULTACE METODIK A TENDRŮ
Sekundární analýzy dat, desk research a expertní studie zaměřené na vzdělávání a sociální problémy	Vedení klíčových částí výzkumu od přípravy dotazníku, kontroly kvality sběru a interpretace dat nad rámec běžných analýz	Ověřování dopadů programů a intervencí v oblasti vzdělávání a sociální politiky	Nastavení metodiky a designu výzkumných šetření a analytických projektů tak, abyste získali důvěryhodná data

<https://www.paqresearch.cz>

Co je evaluační výzkum?

Další charakteristiky:

Zakotvení v metodách i konceptech sociálních věd

Související nejčastěji se sociální politikou

Proveditelný kvalitativně i kvantitativně

Užitečný v různých fázích programu
(sumativní, formativní evaluace)

Odlišná měřítko kvality
(peer review vs. užitečnost pro klienty/realizátory)

Související termíny

Program

Soubor opatření (srov projekt – dílčí jednorázová intervence)

Implementace

Realizace programu, zahrnutí do praxe

(Sociální) politika

Politika v užším smyslu: soubor nástrojů, opatření, praktik správy či vlády zaměřené ke změně

Cílová skupina

Stakeholders

Zainteresované strany

Stake = vklad, sázka, kolík (k vytyčení)

VÝZVA K POMOCI V UČENÍ DĚTEM, KTERÉ DOMA NEMAJÍ PŘÍPOJENÍ NA INTERNET

ON-LINE VÝUKA JE V TĚCHTO DNECH UČITEČNÝM POMOČNÍKEM VŠEM DĚTEM, KTERÉ MÁJÍ PŘÍSTUP K INTERNETU. V ČESKÉ REPUBLICE JE VŠAK NEMÁLA SKUPINA DĚTÍ, KTERÉ PŘÍSTUP K INTERNETU NEMAJÍ. TYTO DĚTI ZTRÁTY ZÁVĚRNĚ KNIHOVEN A NEZKOPROPOVÝCH KLUBŮ PŘÍSTUP NEJEN KE VŠEM INFORMACÍM ZE ŠKOL, ALE I MOŽNOSTEM ON-LINE VZDĚLÁVÁNÍ. JEJICH SITUACE JE TŘEBA URÝCHLENĚ ŘEŠIT, NEBOť ZMĚSKANOU VÝUKU V TĚTO MIMOŘÁDNĚ DOBĚ BUDDU PAK V BĚŽNĚM PROVOZU ŠKOL OBŤIŽNĚ DOHÁNĚT.
K PODPŮRE DĚTÍ, KTERÉ NEMAJÍ PŘÍSTUP NA INTERNET, NAVRHUJE NÁSLEDUJÍCÍ OPATŘENÍ:

- 1 VYDAT DOPORUČENÍ ZE STRANY MŠMT**
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ BY MĚLO PRO ŠKOLY A ŽRČOVATELE VYDAT DOPORUČENÍ, JAK V TĚTO OBLASTI POSTUPOVAT.
- 2 ZAJISTIT DĚTEM PROSTOR K ONLINE VÝUCE**
ŽRČOVATELE BY MĚLO DĚTEM ZEKAT INFORMACE O TĚM, JAKÝCH ZÁHŮ SE TATO SITUACE TYKÁ, PRO ŽÁKY BY MĚLO VYKRAST PRÁSTORY VYKRAŠENÉ PŮSTĚBNĚM TECHNIKÁM, KAM BY SE DĚTI MOHLY CHYSTAT ÚČTY ONLINE. INDIVIDUÁLNĚ, PŮLE STANOVENĚM HARMONIZOVANĚ A PŮ ZAJIŠTĚNĚM BEZPEČNOSTNĚM A VÝKONNOSTNĚM PRAVIDEL.
- 3 ZAJISTIT DĚTEM INFORMACE, PODKLADY A POMOC PŘI VÝUCE**
ŠKOLY BY MĚLY PŮVĚŘIT SVĚ PRACOVNÍKY, JAK ŽA DĚTEM, KTERÉ NEMAJÍ PŘÍSTUP NA INTERNET, PŮ DŮLEŽITĚM VPHĚKŮCH OPŤENĚM PRAVIDELNĚ NACHZELI. PŮEVÁŘVALI JIM INFORMACE O NĚKTERÝCH ŽIVĚSKÝCH POSKYTOVALI VYŠTĚNĚ MATERIÁLY A POMÁRALI S SEJEN. ŠKOLY MOHOU PŮ TĚTO PŮPŮRE SPOLUPRACOVAT S NEZKOPROVÝM ORGANIZACEM A POSKYTOVATELI SOCIÁLNĚCH SLUŽEB (NAPŮ. NEZKOPROVÝM ZÁŘEČENĚM PRO DĚTI A MLÁDĚŽ ČI KOMUNITNĚM CENTRUL). LZE TĚŽE VYŤI PŮPŮRE DŮROVOLNĚM Ž BĚD STUDENTŮ STŘEDNĚCH VYŠŠÍM DŮROVOLNĚM A VYŠŠÍM ŠKOL.

- 4 PODPŮRIT DOBROVOLNÍKY K DOUČOVÁNÍ A PROPOJIT JE SE ŠKOLAMI A RODINAMI DĚTÍ**
ORGANIZACE A INICITIVY, KTERÉ SE ZAMĚRŮJÍ NA PŮMOC A DŮROVOLNĚČTĚ, BY V DŮRĚ KŮVIC MĚLY TĚTO SKUPINU DĚTÍ ZJEDNOTIT DO POSKYTOVÁNĚ PŮPŮRE. DŮROVOLNĚČTĚ, KTERÉ SE BUDOU TĚMTO DĚTEM VĚNOVAT, JE TŘEBA PŮPŮRIT SE ŠKOLAMI A RODINAMI DĚTÍ, KTERÉ PŮTŘEBNĚ ZVYŠUJÍ PŮPŮRE.
- 5 ZAPŮJČIT DOMŮ ŠKOLNÍ POMŮČKY**
MĚAT BY MĚLO VE VĚCI VYKAT DOPORUČENÍ, KTERĚ NA ŽRČOVATELĚM A ŠKOLĚM JASŮT NĚVĚO K TĚM, JAK POSTUPOVAT ONLINE. ZAPŮJČENĚ ŠKOLNĚ POMŮČEK, KTERĚ POMŮČOU DĚTEM PŮ STUDIU Z JEJICH DOMŮV (NAPŮRÁDĚM INTERAKTIVNĚ, TABULKY, PŮPŮRANĚ I VYKRAŠENĚ ČI NĚKTERĚ POMŮČKY, DÁLE BY MĚLO INICITIVAT DŮSTUPNOST PŮPŮRANĚ A INTERNETU.
- 6 ZAPŮJČIT KNIHY ZE ŠKOLNÍ ČI OBEČNÍ KNIHOVNY**
ZŮPŮVĚŘENĚ PRACOVNÍKY BY MĚLY VYKAT VŮNĚ KŮVIC ZE ŠKOLNĚ OPŤĚ, OBEČNĚ KNIHOVNY, A ZAPŮJČIT JE DĚTEM DO DOMÁČNĚH PROSTŘEDÍ.
- 7 PŮŘI PLÁNOVÁNÍ VÝUKY NA DOMA VŽDY MYSLET I NA TYTO DĚTI**
ÚČTEL BY MĚL PŮPŮRŠIŠT DŮSTUPNĚ VÝUKU ČI INKLY PŮMŮRANĚM, VE KTERÝCH TYTO DĚTI ŽÁK VYŤÁBĚT BY MĚLY TĚMŮE DŮKLY, JEJICH VYPŮRANĚM NĚN ŽÁKŮLĚ NA PŮSTĚBĚ ČI INTERNETU.
- 8 NETLAČIT NA VÝKON / ZPOMALIT TEMPO**
DĚTI ŽŮM V SROVNĚNĚ NĚKTERĚ SITUACI PRO VELKÝ TĚLEK. PŮTŘEBNĚ PŮMŮRANĚM A PŮPŮRĚM, ANKLY DŮLŠĚ TĚLĚK A STĚLĚ. RODA ŠKOL DĚTI ZJEDNOTĚ OBLY V NĚKTERĚM VŠEM NĚJ JAK BY MOHLY PŮR VÝUCE, A JEJICH NĚDĚ. PŮEDKŮVKŮM, TECHNIKŮM I ČASOVÝM PŮČĚVÁNĚM, JE TŘEBA MYSLET NA VŠECHNY DĚTI A TĚLEKEM NA VÝKON NEPŮMŮRANĚM BĚTĚ VĚCI BUDOVAT NĚKTERĚ MĚLI DĚTEM PŮ JEJICH NĚVĚTOU DO ŠKOLY.

Typy evaluačního výzkumu

Základní dělení na:

SUMATIVNÍ EVALUACE

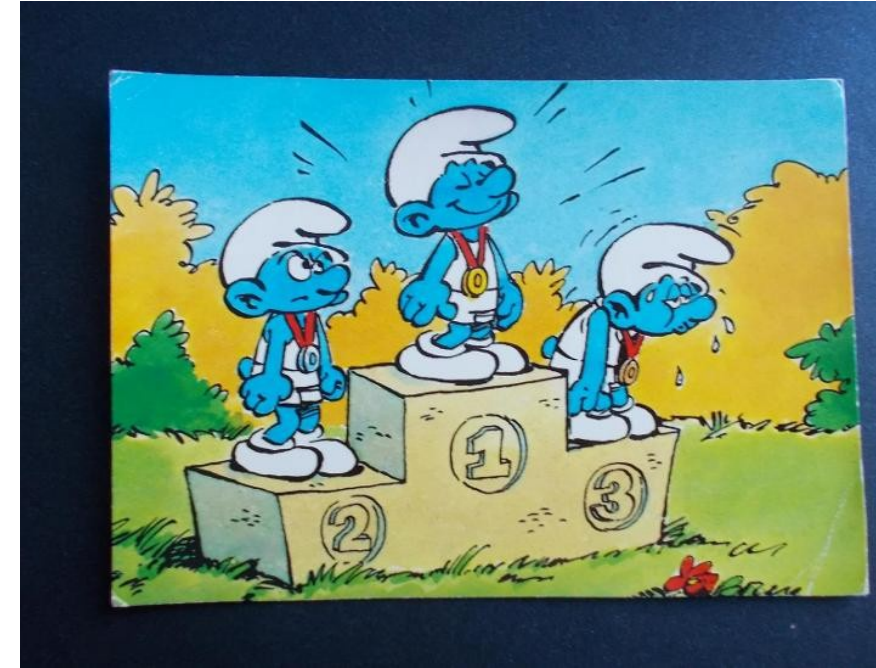
Obvyklý cíl: jak program dopadl

Vyhodnocení, jak byl program úspěšný, efektivní, zda naplnil cíle. Obvykle po ukončení programu, nebo jeho etap

FORMATIVNÍ EVALUACE

Obvyklý cíl: jak zlepšit průběh programu

Průběžné monitorování programu, snaha zlepšit jeho efektivitu, dopady, zapojení aktérů, komunikaci atp.

TABLE 1-1 Differences Between Summative and Formative Evaluation

---

<u>Basis for Comparison</u>	<u>Formative Evaluation</u>	<u>Summative Evaluation</u>
Purpose	To improve program	To certify program utility
Audience	Program administrators and staff	Potential consumer or funding agency
Who Should Do It	Internal evaluator	External evaluator
Major Characteristic	Timely	Convincing
Measures	Often informal	Valid/reliable
Frequency of Data Collection	Frequent	Limited
Sample Size	Often small	Usually large
Questions Asked	What is working? What needs to be improved? How can it be improved?	What results occur? With whom? Under what condition? With what training? At what cost?
Design Constraints	What information is needed? When?	What claims do you wish to make?

From: Educational Evaluation: Alternative Approaches and Practical Guidelines by Blaine R. Worthen and James R. Sanders. Copyright© 1987 by Longman Publishing Group. Reprinted by permission.

Evaluační a sociologický výzkum: co mají společného a v čem se liší

Společné:

Kvalitativní i kvantitativní

Vychází z teorie

Design

Techniky sběru dat

Metody analýzy

Vykonavatel výzkumu, kvalifikace

Témata

Odlišné:

Metody - aplikovány v jiném kontextu

Ev: větší roli hraje politika

Výsledky nejsou univerzální

Zadavatel

Cíl/tlak/účel

Cílové publikum – pro evaluaci: zadavatel, sponzor

Financování

Impact

Dostupnost

Autorská práva Odlišná forma výstupu

„Evaluace je orientována na aktivitu

(„action oriented“). Je vedena se záměrem

ovlivnit hodnotu („value“) nebo dopad („impact“)

politiky, programu, praxe, intervence nebo služby,

je vedena z pohledu tvorby doporučení nebo změny“ (Clarke 1999:vi).

(Limitovaná) akademická sloboda u akademického výzkumu.

Evaluačný výzkum má jasnejšie hranice - môže byť viac otvorený při formulácii cieľov.

Možnosti zdrojů k seminární práci

- ČSÚ, Eurostat, národní statistické úřady + SLDB(CZ), SODB(SK)
- Statistiky OECD, UN (UNICEF)
- Výběrová šetření - PISA, HBSC, TIMSS - česká školní inspekce apod.
- Zprávy české školní inspekce
- Výsledky státních maturit
- Statistické ročenky školství – bývalý UIV, dnes na stránkách MŠMT
- Datové archivy – SDA, GESIS (Central archive for social sciences)
- Stránky agentur
- Data brno.cz

EVALUATION IS NOT RESEARCH

Many experts view evaluation as the simple application of the scientific method to assessment tasks. In this sense, which parallels Suchman's use of the term, evaluative becomes an adjective modifying the noun research. The emphasis is still on research, and on the procedures for collecting and analyzing data that increase the possibility of supporting claims, rather than simply asserting, the worth of some social activity. It is perhaps best not to equate the two activities of research and evaluation because of differences in intent and applicability of certain methodologies. The following parallel lists are a brief but general comparison of these two activities.

<u>ACTIVITY</u>	<u>RESEARCH</u>	<u>EVALUATION</u>
1. Problem selection and definition	Responsibility of investigator	Determined by situation and constituents
2. Hypothesis testing	Formal statistical testing. Usual in highly quantitative studies	Sometimes
3. Value judgments	Limited to selection of problem	Present in all phases of project
4. Replication of results	High likelihood	Low likelihood
5. Data collection	Dictated by problem	Heavily influenced by feasibility
6. Control of relevant variables	High	Low
7. Generalizability of results	Can be high	Usually low

Criteria	Evaluation	Research
Aim	Practical solving of problems	Knowledge development
Area of interest	Established by the decision maker	Established by the researcher
Assessment	Comparison between what it is and what it should be	Usually focused on what it is
Priorities	The program, not the Evaluation itself	Research methodology, not the object of the research
Possible conflicts	Between the evaluators and the team implementing the program	Eventually between the researcher and the sponsor
Publishing	Generally no, but the findings are transmitted to the decision-makers	Crucial
Motivation	Improvement of the situation	Theory development and increased understanding
Audience (small in both cases)	Decision makers	Other researchers
Autonomy	Limited	Relatively high
Possibility to generalize the findings	Oriented to specific situations	Interest in generalization in time, space and different situations
Assessment criteria	Is it relevant for the decision makers? Are the results credible? Does it have any influence upon the program?	Did we test our research hypothesis? Do we have internal and external validity? Does the research open the way to other research problem?

Source: Weiss, C., 'Where Politics and Evaluation Research Meet', in D. Palumbo (ed.), *The politics of program evaluation*, Newbury Park: Sage Publications, 1987, p.167.

	EVALUATION	RESEARCH
AIM	Systematic investigation to provide answers	
PURPOSE	<ul style="list-style-type: none"> Assessment of an activity, program, strategy etc. 	<ul style="list-style-type: none"> Creation of new knowledge
METHODS & TECHNIQUES OF INVESTIGATION	Shared research methods & techniques	
PARTICIPANTS	<ul style="list-style-type: none"> Involved in or related to the program 	<ul style="list-style-type: none"> Can be anyone
AUDIENCE FOR COMMUNICATION OF FINDINGS	<ul style="list-style-type: none"> Local: organisation, community, governing or funding bodies (primary audience) Professional community (often) Scholarly community (sometimes) 	<ul style="list-style-type: none"> Local as the first step in reporting Professional community (often, especially if it has implications for practice) Scholarly community (primary audience)

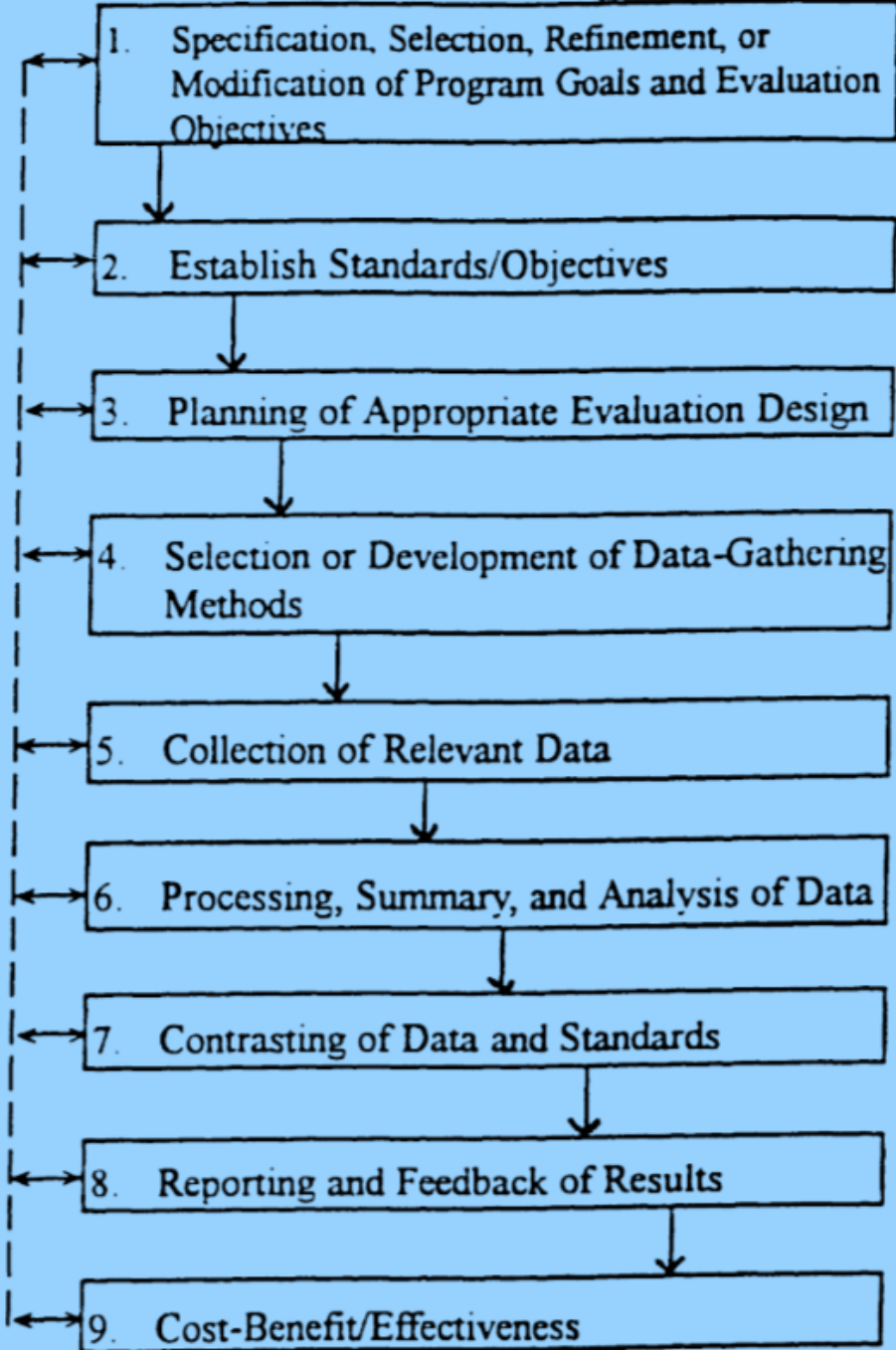

Figure 1-1 Overview of Usual Activities in the Evaluation Process